

1. UVOD

U ovom radu ćemo obraditi grupu krivičnih djela protiv javnog reda i mira Krivičnog zakonika Republike Srpske, sa osvrtom na krivično zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine, krivično zakonodavstvo Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, krivično zakonodavstvo Republike Srbije i kazнено zakonodavstvo Republike Hrvatske. Pored toga navešćemo i prekršaje koji su definisani Zakonom o javnom redu i miru Republike Srpske.

Za razliku od drugih krivičnih djela kojima se najčešće ugrožavaju bezbjednost i sigurnost određenog lica, a posredno javni red i mir, iz ove grupe krivičnih djela prvenstveno je ugrožavanje javnog reda i mira svih građana. Prema tome, zaštitni objekt ove grupe krivičnih djela jeste javni red i mir. Pojam javnog reda i mira teško je odrediti. Uglavnom se pod tim pojmom podrazumijeva postojanje osjećaja građana da postoji pravna sigurnost i lična bezbjednost, odnosno postojanje pravnog poretka i pravne sigurnosti.

Zakon o javnom redu i miru, definiše javni red i mir kao usklađeno stanje međusobnih odnosa građana nastalo njihovim ponašanjem na javnom mjestu i djelovanjem organa i službi u javnom životu radi obezbjeđivanja jednakih uslova za ostvarivanje prava građana na ličnu bezbjednost, mir i spokojstvo, privatni život, slobodu kretanja, zaštitu ljudskog dostojanstva i prava maloljetnika i drugih lica.

U krivičnom zakonodavstvu Republike Srpske došlo je do određenih izmjena, tj. nakon mnogobrojnih izmjena i dopuna Krivičnog zakona, 2017. godine donesen je novi zakonik. U odnosu na prethodni dopunjeni i izmjenjeni zakon iz 2013. godine, došlo je do drugačije sistematizacije ovih krivičnih djela, i uvedene su neke nove inkiminacije. Novi zakonik je smanjio broj krivičnih djela sa devetnaest, na dvanaest krivičnih djela. Uvedena su nova krivična djela kao što su: Izazivanje nereda, Javno izazivanje i podsticanje nasilja i mržnje, Nasilničko ponašanje na sportskoj priredbi ili javnom skupu, Izvršenje krivičnog djela u sastavu kriminalnog udruženja.

Pojedina krivična djela izmjenjena su u manjoj mjeri, uglavnom u pogledu vrste i visine kazne, kao što su: Izrađivanje i nabavljanje oružja i sredstava najmenjenih za izvršenje krivičnih djela, Nedoželjena proizvodnja i promet oružja ili eksplozivnih materija, Nasilničko ponašanje, Dogovor za izvršenje krivičnog djela, Učestvovanje u grupi koja izvrši krivično djelo, Kockanje i Povreda groba ili umrlog lica.

Udruživanje radi vršenja krivičnih djela jeste krivično djelo koje je kombinovano od krivičnih djela prethodnog zakona: Zločinačko udruženje i Organizovani kriminal.

Do izvršenja ovih krivičnih djela dolazi se putem prijetnje upotrebe sile, upotrebom sile, odnosno protivpravnim načinom, tj. radnjama.